2022 IV ketv.

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas

Investors' Forum

Lietuvos Investuotojų Pasitikėjimo Indeksas (LIPI)

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas (LIPI) atspindi didžiausių Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių vadovų požiūrį ir lūkesčius dėl Lietuvos verslo klimato bei investicinės aplinkos. Indekso tikslas –įvertinti šalies verslo aplinką bei Lietuvos ekonomikos patrauklumą užsienio investuotojams, atsižvelgiant į šalyje veikiančių investuotojų patirtį ir pastabas.

Didžiausių investuotojų įžvalgos svarbios numatant šalies ekonomikos kryptis, įvertinant verslo perspektyvas ir lūkesčius. Panašių didesnės imties tyrimų The CEO Confidence Survey (JAV) , The CEO Confidence Index (Australija) vykdytojai respondentais rinkdamiesi įmonių vadovus, pažymi, jog būtent pastarieji priima svarbiausius investicinius sprendimus. Todėl šie respondentai gali ne tik paveikti šalies ekonomiką, bet ir gana tiksliai nusakyti ekonomikos tendencijas, pateikti vertingų įžvalgų apie ekonomines sąlygas šalyje bei aplinką verslui. Nustatydami šį indeksą siekiame ne tik įvertinti Lietuvos rinkos sąlygas, bet ir išsiaiškinti joms didžiausią įtaką darančius veiksnius. LIPI – tai priemonė, leidžianti potencialiems investuotojams bei kitiems suinteresuotiems asmenims paprastai ir greitai gauti pagrindinę informaciją apie Lietuvos ekonomiką, padėtį šalies rinkoje ir trumpalaikes vystymosi perspektyvas. Indeksą sudaro trys dalys, apimančios verslo aplinką, įmonių veiklai įtaką darančius veiksnius ir bendrovių investicinius planus. Nustatant LIPI, prioritetas teikiamas aktualiai, rinkos tendencijas atitinkančiai informacijai, todėl indekso tyrime kviečiami dalyvauti tik didžiausi Lietuvos investuotojai bei užsienio kapitalo įmonių vadovai ir aukščiausio lygio vadybininkai. LIPI tyrimą inicijuoja ir atlieka „Investors' Forum" – asociacija, vienijanti didžiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką. Tyrimas atliktas 2022 m. rugsėjo - spalio mėnesiais. Tyrimo metu apklausti 59 Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių atstovai.

Indekso vertė	Interpretavimas
LIPI = 2 (maksimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai yra teigiami (absoliutūs teigiami lūkesčiai).
LIPI > 1	Teigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalis yra didesnė už neigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalį.
LIPI = 1	Teigiamus ir neigiamus lūkesčius turinčių respondentų skaičius yra vienodas.
LIPI < 1	Daugiau respondentų turi neigiamų lūkesčių, nei teigiamų.

1 pav.: Indekso vertė ir jos reikšmė

1 - Šaltinis: CEO Confidence Survey
2 - Šaltinis: CEO Confidence Index

Santrauka ir išvados

LIPI TYRIMAS: INVESTUOTOJAI TURI DAUGIAU NEIGIAMŲ LŪKESČIŲ IR VERTINIMŲ, NEI TEIGIAMŲ

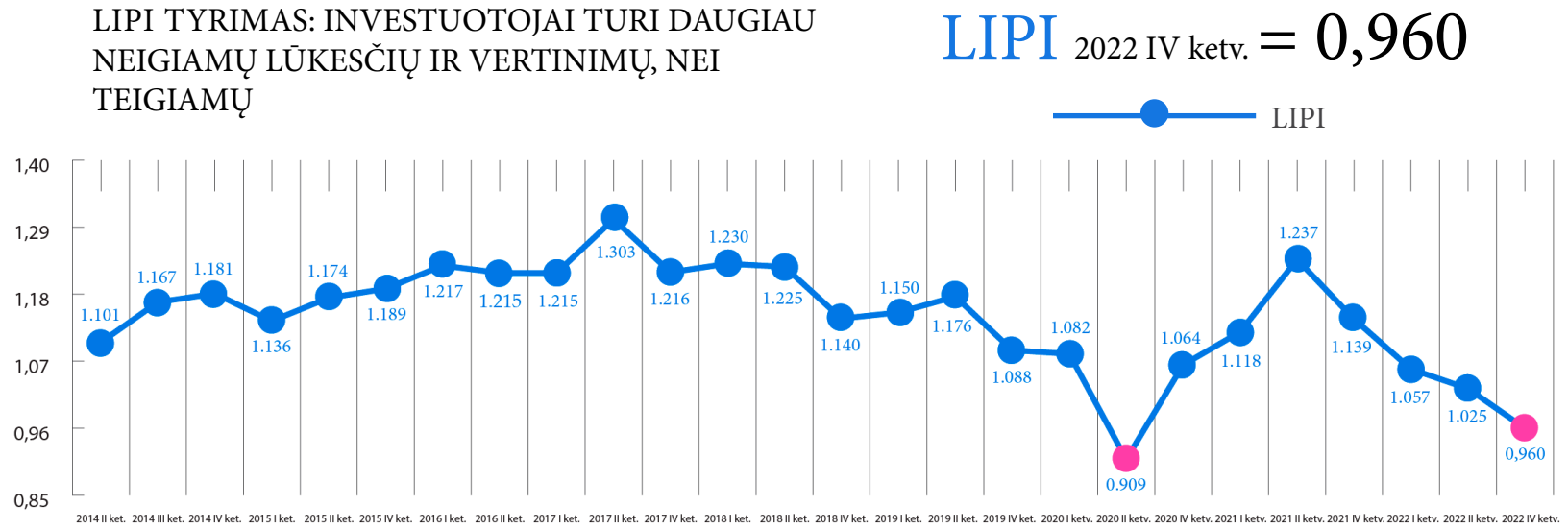

2 pav.: LIPI dinamika

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indekso reikšmė paskutinį 2022 metų ketvirtį krito ir pasiekė 0,960. Mažesnė už 1 indekso reikšmė rodo, jog investuotojai Lietuvoje turi daugiau neigiamų, negu teigiamų lūkesčių, vertindami šalies verslo aplinką. Indekso vertės kritimas prasidėjo praėjusių metų pabaigoje, tačiau neigiamą vertę įgauna tik antrą kartą nuo jo rengimo pradžios 2014 metais. Šį ketvirtį apklausti verslo atstovai akcentuoja:

- Telekomunikacijos, transporto ir logistikos infrastruktūra ir darbuotojų gebėjimai užsienio kalboms išlieka geriausiai vertinamomis verslo aplinkos sritimis.
- Beveik trečdalis apklaustų įmonių vadovų neigiamai vertina darbo jėgos užmokesčio ir produktyvumo santykį.
- Daugiau nei pusė, 55 procentai, verslo atstovų teigia, jog numato ekonominės aplinkos pablogėjimą šalyje.
- Investuotojus neramina politinio stabilumo klausimas – 4 iš 10 mano, kad politinio stabilumo netolimoje ateityje sumažės.
- Daugiausiai dėmesio reikalaujančių sričių trejetuke – švietimas, energetikos rinka ir viešojo sektoriaus efektyvumas.
- Lūkesčiai dėl plėtros netolimoje ateityje taip pat nuosaikesni. 47 procentai respondentų numato įmonės pelno mažėjimą, vertinant kitus pokyčius įmonėse – teigiamų lūkesčių taip pat mažiau.
- Krašto apsaugos ministerija išlieka geriausiai vertinama ministerija, 5 proc. p. augo Vyriausybės teigiamas įvertinimas. Didžiosios dalies ministerijų vertinimas pasikeitė neigiamai, bet nežymiai.

INVESTUOTOJAI ATSARGIAU VERTINA EKONOMINĘ SITUACIJĄ IR POLITINĖS APLINKOS STABILUMĄ, NUOSAIKIAU TIKISI IR TEIGIAMŲ POKYČIŲ

Indekso vertei kritus žemiau 1, neigiamų vertinimų ir nuosaikesnių lūkesčių galima pastebėti visose indeksą sudarančiose dalyse. Investuotojai prasčiau vertina ir esamą verslo aplinką, turi žemesnius lūkesčius dėl jos pokyčio netolimoje ateityje. Taip pat atsargiau vertinamos įmonių plėtros galimybės. Indekso vertės kritimas žemiau 1 parodo, kad verslo bendruomenė vėl susiduria su nežinomybe, sukelta kelių vienu metu šalį krečiančių iššūkių. Besitęsiantis Rusijos sukeltas karas Ukrainoje, energetikos kainų šuolis ir sudėtinga ekonominė, geopolitinė aplinka, paveikia verslo lūkesčius ir skatina į situacija žiūrėti atsargiau, o to pasekmes galima matyti ir šio ketvirčio indekso rezultatuose.

Nepaisant visų šių kylančių iššūkių, pozityviausiai vertinamomis sritimis išlieka telekomunikacijos, transporto ir logistikos infrastruktūra ir darbuotojų gebėjimai užsienio kalbose.

Politinės aplinkos stabilumo vertinimas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, lėmusių ribotą indekso augimą kurį laiką. Tačiau pandeminei situacijai stabilizavusis, politinė aplinka šalyje buvo vertinama pozityviai. Antrą šių metų ketvirtį net 59 proc. apklaustų įmonių vadovų teigė, kad politinės aplinkos stabilumas šalyje yra aukštas. Tačiau šios srities vertinimas šį ketvirtį pablogėjo, 22 proc. įmonių vadovų mano, kad politinės aplinkos stabilumas žemas, o tai yra net 10 proc. p. daugiau, lyginant su laikotarpiu vasaros pradžioje.

Kita vertus, politinės aplinkos stabilumas nėra prasčiausiai vertinama esamos verslo aplinkos sritis. Trečdalis investuotojų teigia, jog ekonominės aplinkos stabilumas šalyje taip pat žemas. Antrą šių metų ketvirtį šią sritį neigiamai vertino 16 proc. apklaustų įmonių vadovų, o manančių, kad ekonominės aplinkos stabilumas Lietuvoje yra aukštas, buvo dvigubai daugiau nei šiuo laikotarpiu (43 proc.). Lietuvos bankas taip pat skelbia, jog Rusijos karo prieš Ukrainą padariniai ir itin aukšta infliacija slopina Lietuvos ekonomikos aktyvumą, o Lietuvos BVP 2022 m. antrąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, sumažėjo 0,5 proc.[3] Labiausiai prie tokios ekonomikos raidos prisidėjo reikšmingai sumažėjęs realusis prekių ir paslaugų eksportas – beveik 5 proc. mažesnis nei ankstesnį ketvirtį – bei dėl itin didelės infliacijos reikšmingai sumenkęs namų ūkių vartojimas.

Darbo jėgos trūkumas ir sparčiu tempu augantys atlyginimai šalyje kelia produktyvumo iššūkius, investuotojai šio ketvirčio apklausoje tai taip pat pažymi. 26 proc. apklaustų įmonių vadovų šią sritį vertina neigiamai. Tai viena prasčiausiai vertinamų sričių šį ketvirtį.

Nepaisant neigiamų pokyčių šių sričių vertinimuose, investuotojai vis dar laikosi nuomonės, jog Lietuva yra atvira naujoms investicijoms – 62 proc. įmonių vadovų mano, kad šalies atvirumas investicijoms yra aukštas.

Šio ketvirčio LIPI vertės kritimą atliepia ir kiti, verslo požiūrį į ekonominę situaciją šalyje, vertinantys rodikliai. Pavyzdžiui, Statistikos departamento duomenimis, neigiamai pakito ir Ekonominio vertinimo rodiklis. Ekonominių vertinimų rodiklis, t. y. bendras ekonomikos

3 - Šaltinis: Lietuvos ekonomikos apžvalga, rugsėjis

dalyvių – gamintojų, vartotojų ir investuotojų – pasitikėjimas Lietuvos ekonomika, rugsėjį, palyginti su rugpjūčiu, sumažėjo nuo –4,2 iki –8,2 proc.[4] Šios apklausos respondentai nurodo, kad tam įtakos turėjo besitęsiantis karas Ukrainoje ir išaugusios energijos išteklių kainos.

Esamos investicinės aplinkos vertinimas, LIPI 2022 m. IV ketv.

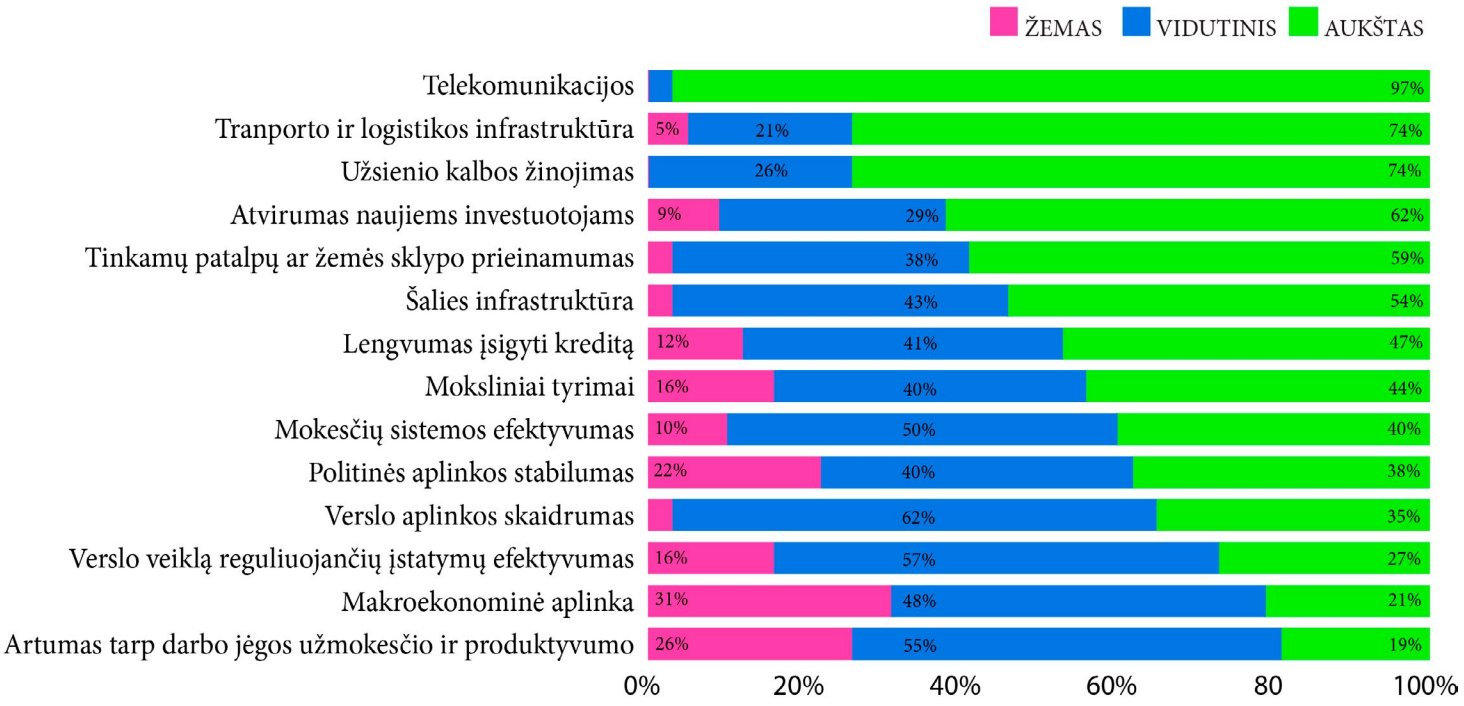

Vertindami lūkesčius dėl tų pačių verslo aplinkai svarbių sričių, investuotojai taip pat žvelgia atsargiau nei vasaros pradžioje. Ekonominės aplinkos perspektyvos šį ketvirtį verslo atstovų yra vertinamos prasčiausiai. Daugiau nei pusė, 55 proc. respondentų mano, kad ekonominės aplinkos stabilumas netolimoje ateityje blogės, tai yra 20 proc. p. daugiau neigiamų vertinimų nei antrą šių metų ketvirtį. Vos 5 proc. jų turi teigiamų lūkesčių dėl šios srities. Daugiau nerimo investuotojams kelia ir ateities galimybės gauti kreditą. Ši sritis buvo viena iš labiausiai paveiktų pandemijos sukeltos krizės akivaizdoje, tačiau pastaraisiais ketvirčiais jos vertinimas stabilizavosi. Šį ketvirtį neigiamų lūkesčių turi 12 proc. p. daugiau respondentų (48 proc.), lyginant su antru šių metų ketvirčiu. Lietuvos bankas taip pat pažymi, jog tikėtina, kad aukšta infliacija ir senkančios įmonių per COVID-19 pandemiją sukauptos lėšos ateityje ir toliau lems didesnę kredito paklausą apyvartinėms lėšoms, tačiau karo keliamas neapibrėžtumas ir ekonominio aktyvumo sulėtėjimo rizika gali lemti sumažėjusį įmonių poreikį skolintis investiciniams tikslams.[5] Jau kuris laikas investuotojai atkreipia dėmesį į dar vieną svarbią problemą, ypatingai aktualią spartaus atlyginimų augimo ir darbuotojų trūkumo kontekste – tai darbo jėgos

4 - Šaltinis: Ekonominių vertinimų rodiklis
5 - Šaltinis: Lietuvos ekonomikos apžvalga, rugsėjis

produktyvumo ir darbo užmokesčio santykis. 4 iš 10 apklaustų įmonių vadovų mano, kad situacija šioje srityje blogės, ir vos 9 proc. numato situaciją gerėsiant.

Ekonominės įtampos, karo Ukrainoje ir kitų, verslo bendruomenei svarbių, iššūkių kontekste, investuotojai turi daugiau neigiamų lūkesčių, susijusių su politinės aplinkos stabilumu šalyje. 41 proc. respondentų mano, kad netolimoje ateityje politinio stabilumo mažės, o 52 proc. tikisi, kad situacija išliks nepakitusi. Tai didžiausią neigiamą pokytį, vertinant lūkesčius dėl netolimos ateities, patyrusi sritis. Manančių, kad politinės aplinkos stabilumas blogės, antrą šių metų ketvirtį buvo 29 proc. p. mažiau (12 proc.). Toks neigiamas šios srities vertinimo pokytis daro didelę įtaką indekso vertės kritimui. Politinės aplinkos stabilumas ir lūkestis dėl jo ir anksčiau būdavo vienas iš pagrindinių veiksnių, stabdančių indekso vertės kilimą, net tada, kai kitos sritys būdavo vertinamos pozityviai. Politinės aplinkos stabilumo vertinimas paaugo 2020 metų rudenį ir nuo to laikotarpio nebuvo pasiekęs tokio neigiamo lygmens kaip šį ketvirtį.

Investuotojų lūkesčiai, LIPI 2022 m. IV ketv.

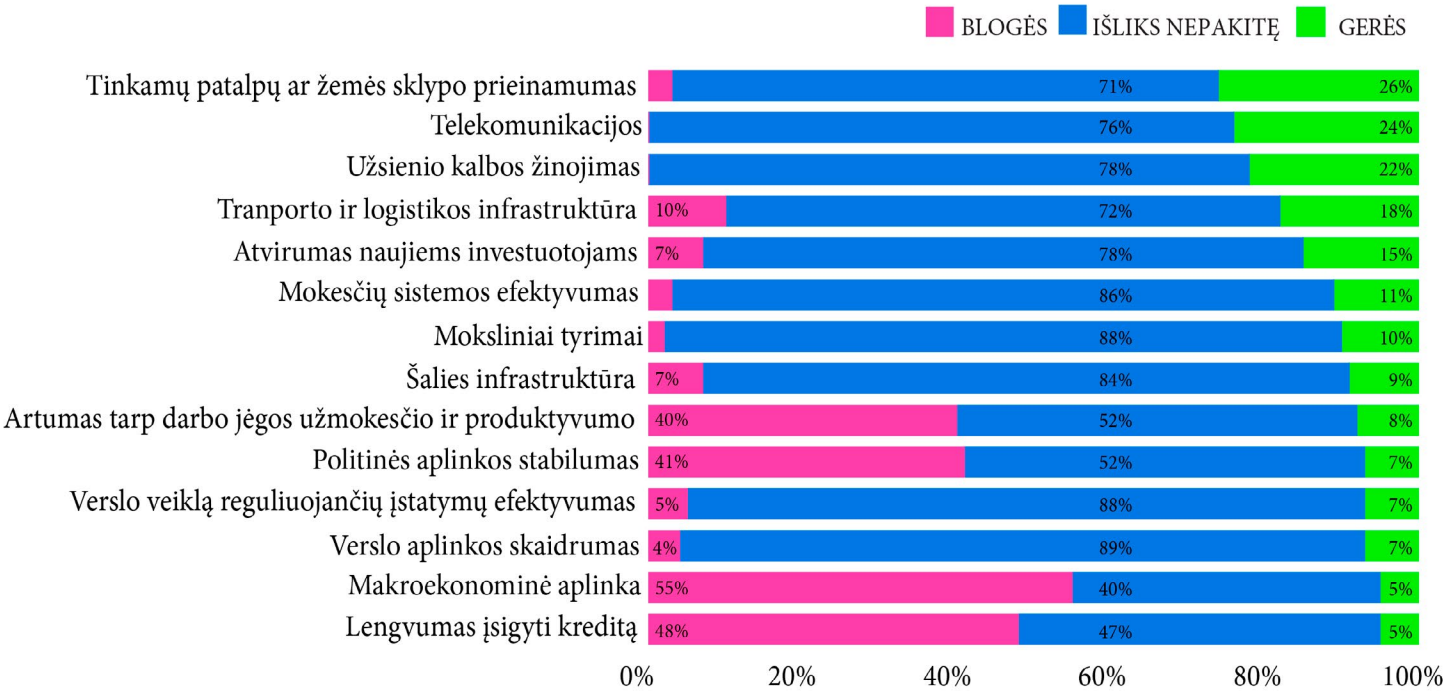

DIDŽIAUSI KASDIENIAI IŠŠŪKIAI – DARBO SANTYKIŲ REGULIAVIMAS IR TERITORIJŲ PLANAVIMAS

Kasdieniai iššūkiai, su kuriais dažniausiai susiduria verslas, nepakito. Darbo santykių reguliavimas lieka dažniausiai investuotojų kasdienėje veikloje iššūkių kelianti sritis. Nesklandumų čia dažnai patiria 24 proc. apklaustų verslo atstovų, dar 52 proc. jų kartais patiria nepatogumų, susijusių su šia sritimi. Antrasis investuotojams dažniau kylantis iššūkis nepakito – tai teritorijų planavimas. Kasdienėje veikloje su nesklandumais šioje srityje dažnai susiduria taip pat 24 proc. verslo atstovų. Mažiausiai iššūkių apklaustiems investuotojams vykdant kasdienę veiklą kyla dėl procesų, produktų saugos, bei mokesčių mokėjimo.

Kasdieniai iššūkiai, LIPI 2022 m. IV ketv.

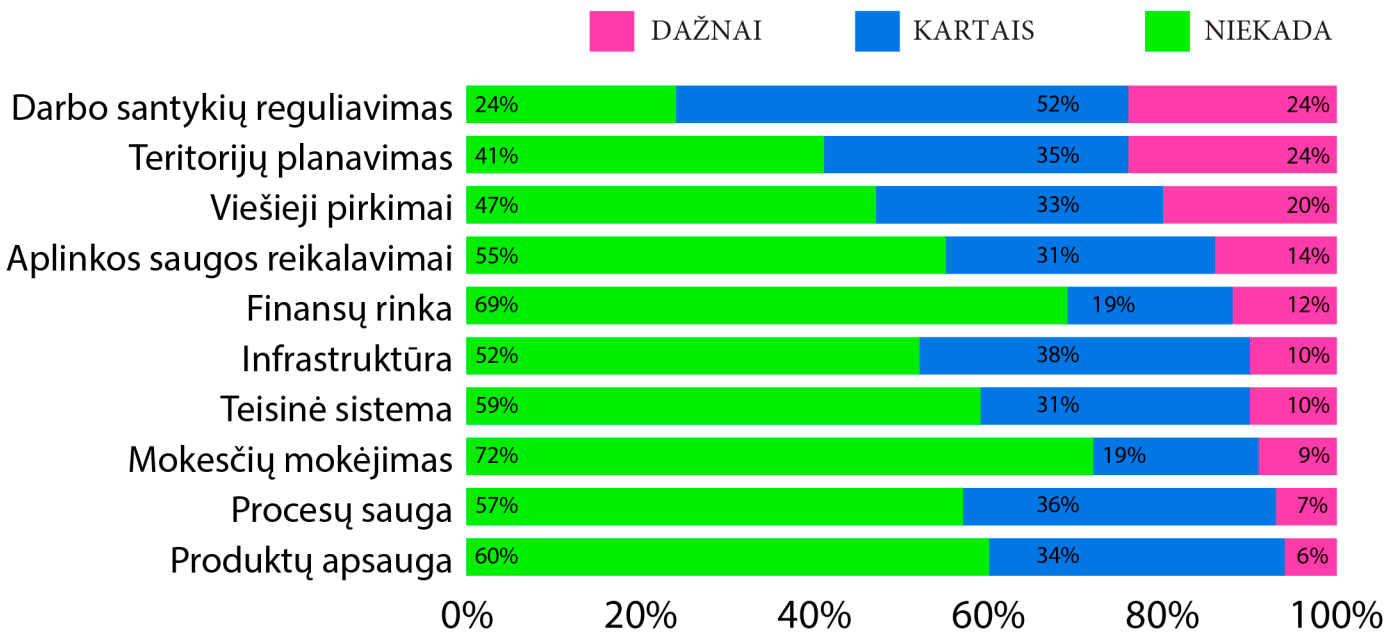

DĖMESIO REIKALAUJANČIŲ SRIČIŲ TREJETUKE – ŠVIETIMAS, ENERGETIKOS RINKA IR VIEŠOJO SEKTORIAUS EFEKTYVUMAS

Investuotojų vertinimu, trys svarbiausios sritys, kurioms reikia daugiau valstybės dėmesio yra švietimas, energetikos rinka ir viešojo sektoriaus efektyvumas. Talentų migracija, kuri iki šio ketvirčio ilgą laiką buvo svarbiausių sričių trejetuke, šį ketvirtį išlika ketvirta sritimi, reikalaujančia daugiau pokyčių. 33 proc. apklaustų investuotojų mano, kad ši sritis turėtų sulaukti daugiau valstybės dėmesio.

Visgi, pagrindine sritimi, kurioje reikia daugiau pokyčių, išlieka švietimas. Taip mano didžioji dalis apklausoje dalyvavusių investuotojų (76 proc.). Švietimo problemos ir poreikis keisti sistemą aptarinėjamos nuolat, įvairiuose formatuose. Nenuostabu, kad švietimo klausimas itin svarbus ir šalyje esantiems investuotojams – be šiuolaikiškos, modernios ir rinkos poreikius gebančios atliepti švietimo sistemos, sunku išugdyti šalies plėtrai ir augimui reikalingus talentus. Prieš metus laiko partijos susitarė dėl pokyčių švietimo sistemoje, pasirašydamos nacionalinį susitarimą. Numatyti pokyčiai iš ties reikalingi, nes švietimo situacija šalyje, remiantis įvairiais indeksais ir tarptautinių organizacijų vertinimais - sudėtinga. Problemos aktualumą patvirtina ir EURYDICE vykdomos Europos švietimo sistemų apžvalgos duomenys. Nurodoma, kad keturios didžiausios problemos, susijusios su švietimo sistema Lietuvoje, yra: mokinių pasiekimų lygis, mokyklų tinklo neatitikimas demografinei situacijai, mokytojo specialybės prestižiškumo nebuvimas bei lyderystės trūkumas švietimo įstaigose.[6] Mokyklų tinklo problematiką parodo ir Lietuvos švietimo būklės

6 - Šaltinis: Mapping the state of graduate tracking policies and practices in the EU Member States and EEA countries

apžvalgoje pateikti duomenys: vienoje bendrojo ugdymo mokykloje ugdoma vidutiniškai 320 mokinių, mieste mokyklos vidutiniškai 3 kartus didesnės nei kaime.[7] Tyrinėjant švietimo sistemos finansavimo ypatumus, pastebima, kad nors Lietuvoje švietimui tenkanti BVP dalis 2018 m. buvo beveik lygi ES šalių vidurkiui, tačiau Lietuva pateko tarp trijų ES šalių, kuriose per dešimtmetį labiausiai mažėjo švietimui tenkančios Vyriausybės lėšos kaip BVP dalis. Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, mokyklose, kuriose mokosi mažiau nei 120 mokinių, net 49 proc. finansavimo yra skiriama administracinėms išlaidoms. Nepaisant to, kad švietimo problema aktualizuojama įvairiuose kontekstuose, problemų ir iššūkių susijusių su švietimu vis dar be galo daug, investuotojų nerimas dėl šios srities, išreiškiamas kelis metus iš eilės, taip pat tai parodo.

Nenuostabu, kad antroje vietoje tarp daugiausiai dėmesio iš valstybės reikalaujančių sričių, šį ketvirtį rikiuojasi energetikos rinka. 72 proc. apklaustų verslo atstovų mano, kad būtent ši sritis turėtų tapti vienu iš prioritetų. Daugiau dėmesio šiai sričiai investuotojai skyrė ir antrą šių metų ketvirtį. Vis dėl to, vasaros pradžioje, energetikos rinkos klausimų svarbą akcentavo 44 proc. įmonių vadovų. Lyginant su ankstesniu laikotarpiu, dėmesys šiai sričiai augo, tačiau šio ketvirčio rezultatai šią sritį iškėlė prie trijų svarbiausių sričių, kurioms reikalingas didesnis valstybės dėmesys, sąrašo.

Įvairios, kompleksiškos ir daugelį sričių paliečiančios krizės parodė ypatingą viešojo sektoriaus gebėjimų svarbą. Verslo atstovai taip pat pažymi, kad valstybė turi skirti kuo daugiau dėmesio viešojo sektoriaus efektyvumui, daugiau nei pusė (55 proc.) investuotojų laikosi šios nuomonės. Tarptautiniai tyrimai rodo, kad Lietuvos viešasis sektorius didžiausius iššūkius patiria būtent gebėjimų ir kompetencijų srityje. Pagal tarptautinį valstybės tarnybos veiksmingumo indeksą, Lietuva užima 20-ą vietą ir yra per dvi valstybes žemiau bendro EBPO šalių vidurkio.[8] Numatyta įgyvendinti valstybės tarnybos reforma, gali būti pirmuoju reikalingu žingsniu geresnio ir efektyvesnio viešojo sektoriaus link, užtikrinant didesnes jame dirbančių asmenų kompetencijas, ir kokybiškesnes visuomenei ir verslui teikiamas paslaugas. Tačiau yra ir gerų ženklų - Lietuva pagerino savo pozicijas tarptautiniuose reitinguose, kurie stebi elektroninių viešųjų paslaugų teikimo lygį šalyje. Viename tokių, E-Vyriausybės lyginamajame indekse, vertinančiame, kaip vyriausybės visoje Europoje teikia skaitmenines viešąsias paslaugas, Lietuvos pozicija, lyginant su praėjusiais metais, pakilo per 4 vietas – iš 12 į 8 (iš 35).[9]

8 - Šaltinis: International Civil Service Effectiveness (InCiSE) Index
9 - Šaltinis: LR Ekonomikos ir inovacijų ministerija, pranešimas spaudai

Daugiausiai dėmesio reikalaujančios sritys, LIPI 2022 m. IV ketv.

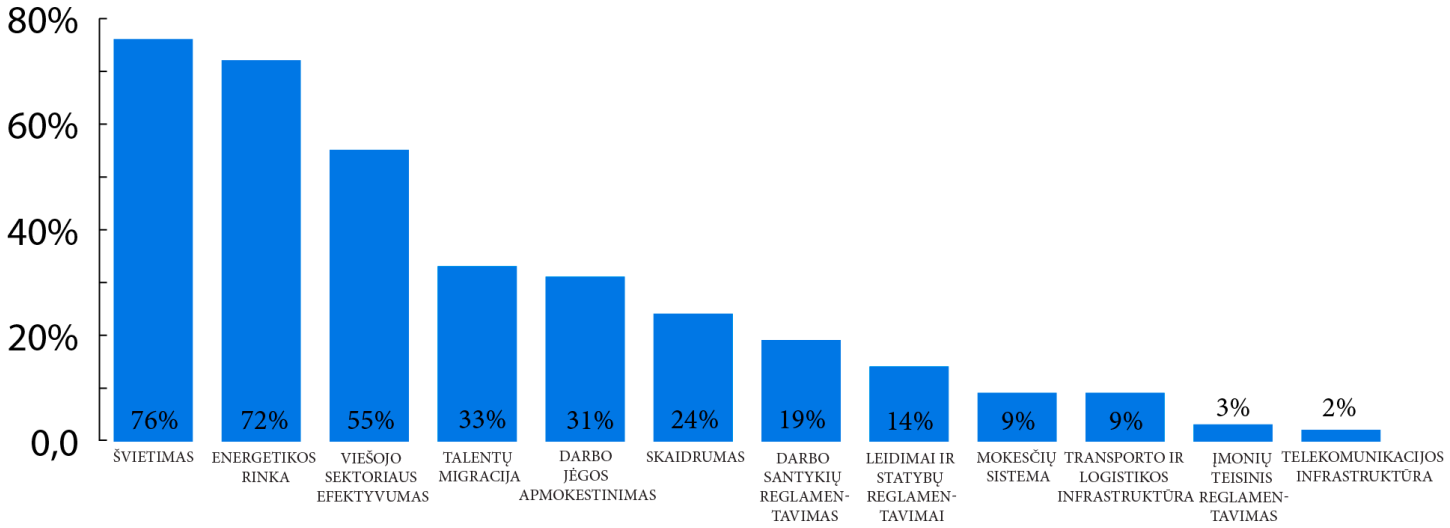

INVESTUOTOJAI ATSARGIAI VERTINA ĮMONIŲ PLĖTROS GALIMYBES

Atsižvelgiant į tai, kaip šį ketvirtį investuotojai vertina šalies ekonominę aplinką, keliančią daug nežinomybės dėl netolimos ateities perspektyvų, galima matyti, jog tai atsispindi ir verslo atstovų lūkesčiuose dėl ateinančio laikotarpio įmonių plėtros galimybių. Didžioji dalis apklaustų įmonių vadovų mano, kad situacija daugelyje sričių nepasikeis.

Didžiausią sumažėjimą investuotojai numato įmonių pelnuose – 47 proc. apklaustų įmonių vadovų teigia, kad jie sumažės. Vertindami investavimo galimybes, respondentai taip pat nuosaikūs – 38 proc. jų mano, kad investicijos artimiausiu laikotarpiu mažės, o kiek daugiau nei trečdalis jų teigia, kad naujų darbuotojų įdarbinimas įmonėse taip pat mažės.

Nepaisant to, nei vienas respondentas nenurodo, jog mažės darbuotojų atlyginimai, net 6 iš 10 mano, kad ateinančiu laikotarpiu jie augs. Nors neigiamų pokyčių šioje srityje nenumatoma, tačiau lyginant su praėjusių metų galo indekso rezultatais, galima matyti mažėjančio optimizmo tendencija. Statistika rodo panašias, investuotojų lūkesčius atliepiančias, tendencijas Lietuvos darbo rinkoje. Nors nepakankama darbuotojų pasiūla ir didelė jų paklausa turi reikšmingą poveikį sparčiam, beveik 14 proc. metiniam atlyginimų augimui, vis dėlto augančios energijos sąnaudos greičiausiai pradeda riboti įmonių galimybes itin sparčiai kelti atlyginimus. Remiantis Sodros kas mėnesį skelbiamais darbo pajamų duomenimis (pagal sezoniškumą pakoreguoti), gegužės–liepos mėn. darbo pajamų augimas reikšmingai sulėtėjo.[10]

Ženkliai padaugėjo manančių, kad investavimas į kapitalą netolimoje ateityje mažės – tokios nuomonės laikosi 18 proc.p. daugiau investuotojų, lyginant su antru šių metų ketvirčiu. Daugiau neigiamų lūkesčiu ir vertinant įmonės produktų paklausą, 64 proc. išaugo taip manančių investuotojų dalis, mažėjimą

10 - Šaltinis: LB makroekonominės prognozės

šioje srityje numato 28 proc. respondentų. Kita vertus, 40 proc. apklaustų vadovų teigia, jog tikisi darbuotojų skaičiaus augimo ateinančiu laikotarpiu. Investuotojų lūkesčiai dėl įmonių plėtros galimybių šį ketvirtį žemesni, tikimasi, jog situacija didžioje dalyje sričių nesikeis. Toks atsargus įmonių vadovų vertinimas, tikintis mažiau augimo ir numatant mažėjančias investicijas, naujų darbuotojų skaičių bei pelną, ženkliai prisideda prie indekso vertės kritimo šį ketvirtį.

Investuotojų planai, LIPI 2022 m. IV ketv.

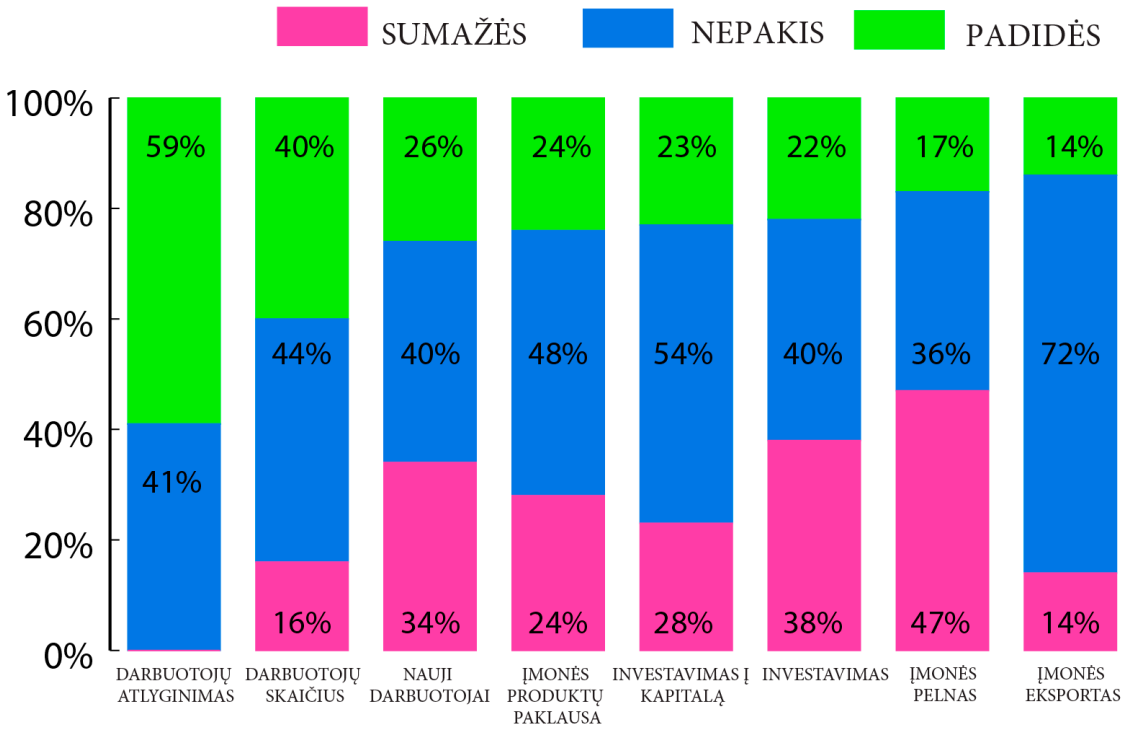

TALENTAI – LIETUVOS PRANAŠUMAS, KURIO IMA TRŪKTI

Vertindami Lietuvos pranašumus pritraukiant ir išlaikant investicijas Lietuvoje, verslo atstovai yra nuoseklūs, teigdami, kad svarbiausias jų – talentai. Pusė apklaustų vadovų teigia, kad būtent talentai yra viena esminių investicijų pritraukimo į šalį veiksnių, ir net 71 proc. jų mano, kad šis veiksnys laiko investicijas Lietuvoje. Be žmogiškojo kapitalo, pasak apklaustų investuotojų, Lietuva turi pranašumą infrastruktūros ir logistikos srityje bei vertinant gyvenimo kokybę. Kiti veiksniai, kurie išlaiko investuotojus Lietuvoje, skiriasi nuo tų, kurie pritraukia. Po talentų svarbos investicijų išlaikymui šalyje, verslo atstovai pažymi, kad svarbūs yra ir darbo jėgos kaštai. 59 proc. laikosi šios nuomonės. Dar 34 proc. respondentų nuomone, išlaikant investicijas šalyje labai svarbus ir verslo reguliavimas.

Lietuvos privalumai, pritraukiant investuotojus, LIPI 2022 m. IV ketv.

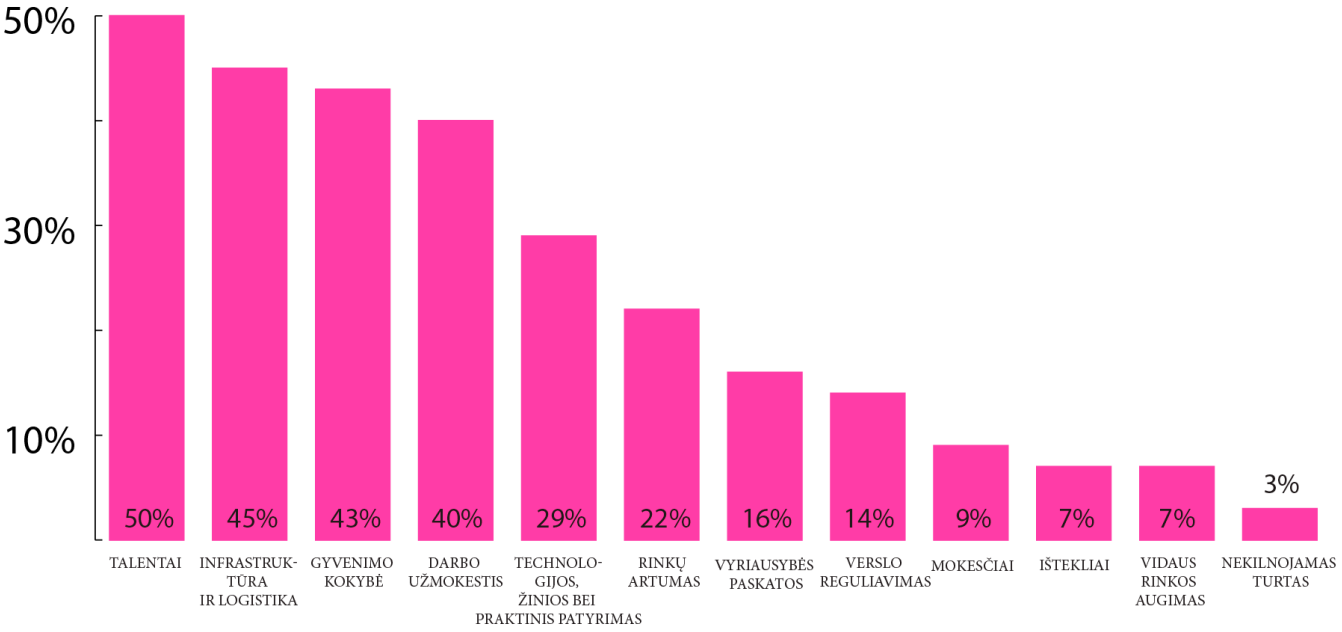

Investuotojus Lietuvoje išlaikantys veiksniai, LIPI 2022 m. VI ketv.

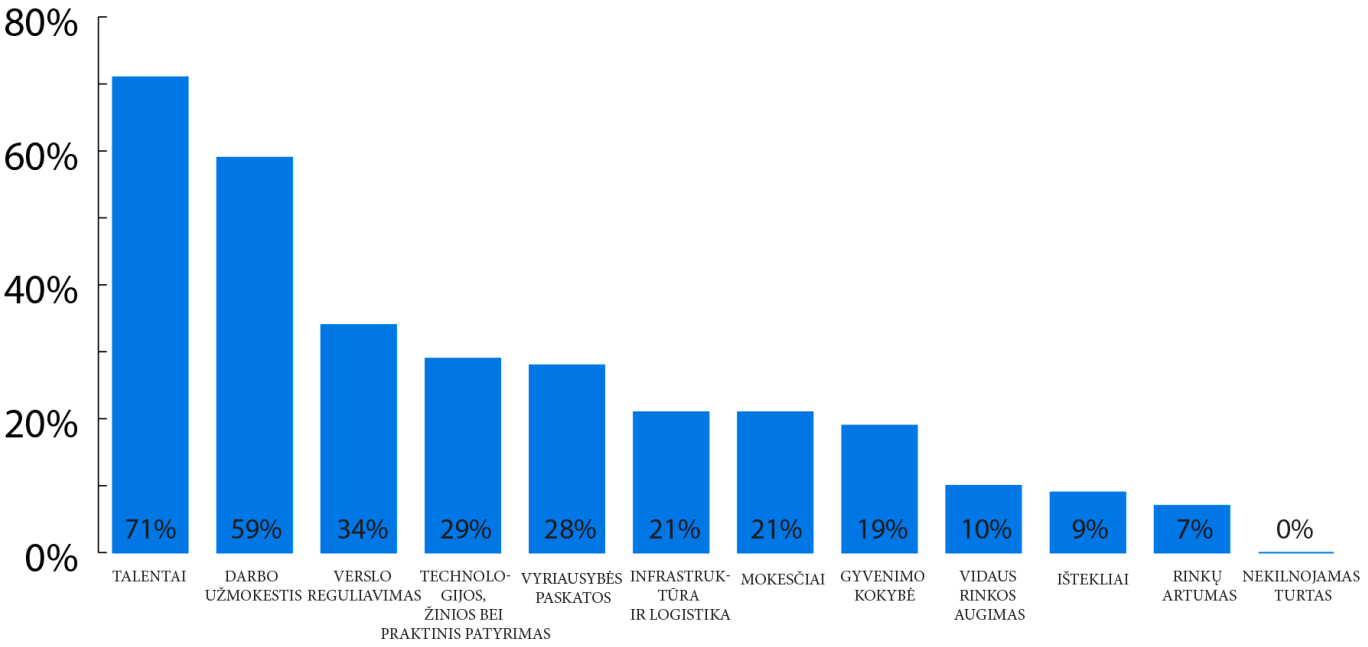

Nepaisant to, kad talentai yra svarbiausiu veiksniu pritraukiant ir išlaikant investuotojus šalyje, verslo atstovai pažymi, kad kvalifikuotos darbo jėgos iš ties trūksta. Tai, kad jos nepakanka, arba iš dalies nepakanka, sako didžioji dalis respondentų (64proc.). Vos 14 proc. situaciją mato kitaip, ir mano, kad kvalifikuotos darbo jėgos šalyje užtenka. Lietuvos banko duomenimis, užimtųjų skaičius šalyje didėjo, ypač daugėjo samdomųjų darbuotojų. Spartus darbo jėgos augimas sumažino nedarbo lygį, jis šių metų antrąjį ketvirtį sumažėjo iki 5,2 proc. – paskutinį kartą toks mažas nedarbo lygio rodiklis Lietuvoje fiksuotas prieš pasaulinę finansų krizę 2008 m. Kaip nurodoma, toliau mažėjant nedirbančių asmenų ir didėjant darbuotojų samdai, šalyje neblėsta darbuotojų stygiaus problemos.[11]

Kvalifikuota darbo jėga Lietuvoje, LIPI 2022 m. IV ketv.

PAPILDOMOS ĮŽVALGOS

Kiekvieną ketvirtį investuotojų prašome pateikti įžvalgas aktualiausiais ir verslo bendruomenei svarbiausiais einamaisiais klausimais. Šį ketvirtį įmonių vadovai vertino Vyriausybės, Seimo, Valstybės kontrolės ir ministerijų veiklą. Paskutinį kartą šių institucijų darbas buvo vertintas lygiai prieš metus, 2021 m. rudenį.

Bendras Vyriausybės vertinimas šį ketvirtį, lyginant su praėjusių metų rezultatais, paaugo 5 proc. p. 61 proc. apklaustų investuotojų Vyriausybės darbą vertina teigiamai. Apklausos rezultatai rodo, jog Seimo ir Valstybės kontrolės vertinimas pakito neigiamai. 3 proc. p. mažiau investuotojų Seimo darbą vertina efektyviu, o Valstybės kontrolės darbą teigiamai vertina 5 proc. p. mažiau investuotojų.

Geriausiai vertinama institucija išlieka Krašto apsaugos ministerija. 72 proc. respondentų šios ministerijos darbą vertina teigiamai. Didžiausią teigiamą vertinimo pokytį šį ketvirtį patyrė Aplinkos ministerija. Jos teigiamas vertinimas išaugo 9 proc. p. Taip pat pagerėjo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vertinimas, 62 proc. įmonių vadovų šios ministerijos darbą įvertino teigiamai (lyginant su praėjusiais metais tai 5 proc. p. daugiau). Geriau vertinamas ir Finansų ministerijos darbas (58 proc. teigiamų vertinimų).

Nepaisant neigiamo pokyčio, tarp geriausiai vertinamų institucijų išlieka Užsienio reikalų

11 - Šaltinis: LB makroekonominės prognozės

ministerija, 6 iš 10 apklaustų įmonių vadovų šios ministerijos darbą vertina gerai.

Didžiosios dalies ministerijų vertinimas pasikeitė neigiamai. Didžiausias neigiamas vertinimo pokytis – Susisiekimo ministerijai. 13 proc. p. mažiau investuotojų šios institucijos darbą vertina teigiamai. Nepaisant to, daugiau nei pusė, 58 proc. respondentų apie šios ministerijos darbą atsiliepia pozityviai.

Prasčiausiai vertinama institucija išlieka Žemės ūkio ministerija, kiek daugiau nei trečdalis apklaustų verslo atstovų mano, kad ministerijos darbas gali būti vertinimas teigimai. Praėjusiais metais taip manančių buvo 12 proc. p. daugiau.

Kitų ministerijų vertinimas pakito neigiamai, tačiau nežymiai.

INSTITUCIJŲ VERTINIMAS IR VERTINIMO POKYTIS

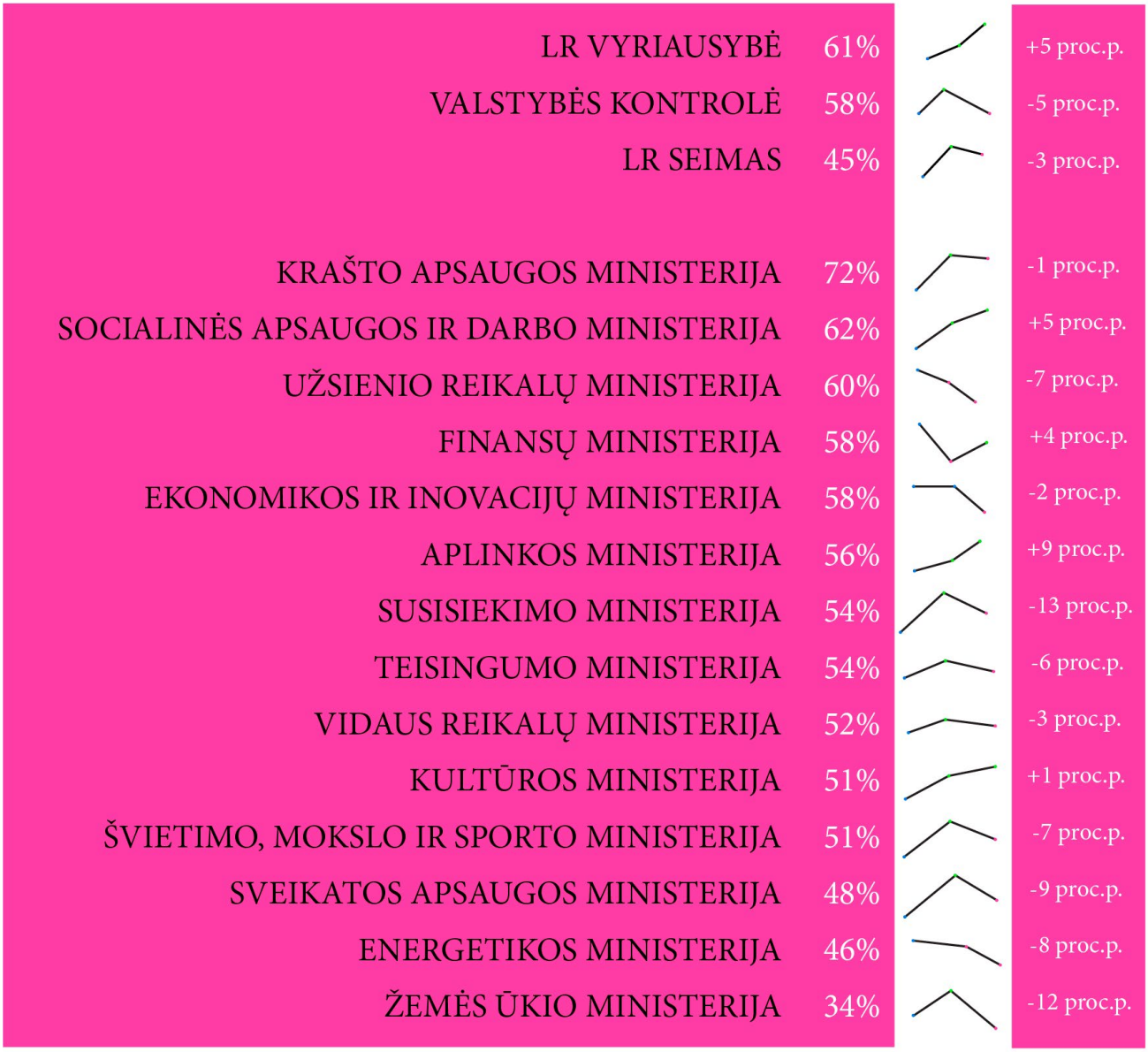

Pokytis laikotarpiu: 2020 IV ketv. - 2022 IV ketv.